

'Groene kennis delen' is de nieuwe slogan 150-jarig KVBC blijft jong van geest

De KVBC bestaat 150 jaar. De geschiedenis van deze vereniging loopt parallel met die van de Nederlandse boomkwekerij. De vereniging bleef jong van geest door steeds in te spelen op de actuele ontwikkelingen en stond aan de wieg van belangrijke ontwikkelingen als de keuringen en het boomkwekerijonderwijs en -onderzoek. Het delen van groene kennis was door de jaren heen belangrijk, vooral als dit gaat om het positief bekend maken van bestaand en vernieuwd sortiment.

Tekst en beeld: Marleen Arkesteijn

Voorzitter Dick Nieuwesteeg en penningmeester Kees Jan Kraan vertellen samen hun verhaal over de jubilerende vereniging.

De KVBC begon in 1861 als Vereniging tot regeling en verbetering der Vruchtsoorten, maar werd na twee jaar al omgedoopt tot Pomologische Vereniging. In die tijd stonden er in Boskoop en omgeving praktisch alleen vruchtbomen. "In 1861 werd geconstateerd dat het een rommeltje was wat betreft de naamgeving. Namen werden verkeerd gespeld en vanuit het buitenland kwamen er klachten over de soortechtheid van de geleverde bomen. Twintig vooraanstaande boomkwekers richtten de vereniging op om hier paal en perk aan te stellen. Het bewaken van de kwaliteit, verbetering van het sortiment en vernieuwing zijn al die 150 jaar de doelstelling van de vereniging gebleven", begint Dick Nieuwesteeg.

"We werven wel actief binnen de groep jonge boomkwekers"

Van vruchtbomen naar sierteelt

Rond de eeuwwisseling kwam de sierteelt in het Boskoopse gebied op gang. De naam werd veranderd in Vereniging voor Boskoopse Culturen. De doelstelling was dezelfde. In eerste instantie was de club exclusief voor Boskoopse boomkwekers. In de loop der jaren werd de vereniging opener. Nu komt nog maar de helft van de leden uit Boskoop. De rest komt van elders, waarvan zelfs een handvol uit de VS en Australië.

Fikse ledengroei

Na de oorlog bloeide de boomkwekerij op en expandeerde de vereniging onder de bezielende leiding van voorzitter Herman Grootendorst. Nieuwesteeg: "Hij was heel actief en organiseerde tentoonstellingen als Flora Nova en Herfstweelde, zowel voor het vak als de consument. De grotere exporteurs stalden er hun producten uit. Na jaren stopte het initiatief, omdat het tijdstip botste met de handelspiek." In de topjaren lag het ledenaantal op 900. Dat is nu weer afgenomen tot rond de 600 leden. "Een van de oorzaken is de schaalvergroting in de boomkwekerij. Er komen steeds minder, maar wel grotere bedrijven. Tegelijkertijd is er een trend die je ook bij andere verenigingen zoals LTO ziet, dat de mensen niet meer van alle kanten georganiseerd willen zijn. We werven wel actief binnen de groep jonge boomkwekers", aldus Nieuwesteeg.

Aan de wieg van onderwijs, onderzoek en keuring

Zeker in de beginjaren van de boomkwekerij was er nog geen georganiseerd boomkwekerijbedrijfsleven met bijbehorende faciliteiten als onderwijs en onderzoek. De KVBC stond aan de wieg van heel wat instellingen. "In 1933 richtte onze vereniging de proeftuin op met als doel soorten op te planten en daarbij het nodige onderzoek te doen. Deze werd later overgenomen door de tuinbouwschool en vervolgens door het toenmalige proefstation voor de boomkwekerij. De vereniging stond ook aan de wieg van het middelbare en hogere boomkwekerijonderwijs en de NAK."

Keuringen

Op het moment zijn er flink wat activiteiten. De keuringen maken daarvan een flink aandeel uit. Kees Jan Kraan is nauw bij deze keuringen betrokken en maakt ook deel uit van de keuringscommissie. "We hebben vier keuringen, die als overeenkomst hebben dat ze de kwaliteit en vernieuwing op een hoger peil willen brengen. Vroeger hadden we voor iedere gewasgroep een keuringscommissie. Nu is er nog maar één commissie die alles keurt."

- De tentoonstellingskeuringen op de boomkwekerijvakbeurzen Plantarium en GrootGroen. Voorafgaande aan de opening van de vakbeurs keurt de Keuringscommissie de ingezonden nieuwigheden. Het gaat om de kwaliteit van dat moment. Er is een prijs voor 'de beste nieuwigheid'. Daarnaast zijn er gouden, zilveren en bronzen medailles te verdelen al naar gelang de prestatie uitstekend, goed of voldoende is. Deze prijs is vooral voor de inzenders interessant. Ze kunnen bijvoorbeeld het predicaat 'beste nieuwigheid' op hun etiket te vermelden. De VKC, een zusterorganisatie vanuit de tuinbouw, keurt op dat moment de stands.
- De veldkeuringen. Kwekers met een nieuw gewas kunnen zich hiervoor aanmelden. We planten gewassen een tot drie jaar op bij PPH en beoordelen ze op verschillende momenten op eigenschappen als groei, knopvorming, bloei, ziekteresistentie en winterhardheid. De planten kunnen een gouden, zilveren of bronzen medaille krijgen.
- De Sterrenkeuringen. Bij deze keuring kiezen we een heel geslacht en planten daarvan alle soorten uit het handelsverkeer op. Deze planten worden een aantal jaren gevolgd en beoordeeld.

De beoordeling gebeurt in de vorm van sterren: 3 (uitstekend), 2 (zeer goed) en 1 (goed). Tot voor kort stonden deze planten bij PPO Boskoop en nu in de sortimentstuin Harry van de Laar. De resultaten publiceren we in de Dendroflora en/of Arbor Vitae.

- De Eurotrials. De Eurotrials zijn een redelijk nieuw initiatief, waarmee de KVBC internationaal aan de weg timmert en waarover ze de regie voert. Het initiatief startte met vier landen en is doorgegroeid naar zeven. Net als bij de sterrenkeuring worden er geslachten opgeplant, maar nu in verschillende landen, zodat we kunnen zien hoe ze het doen in andere klimaatzones. Als Italië en Finland erbij komen, zijn alle Europese klimaatzones gedekt."

Publicaties

"We hebben al die 150 jaar regelmatig gepubliceerd", zegt de voorzitter. "Eens per jaar Dendroflora en eens per kwartaal Arbor Vitae. Het zijn beide gezamenlijke uitgaven van de NDV (Nederlandse Dendrologische Vereniging) en de KVBC. Daarnaast gaven we boeken uit over bepaalde plantengeslachten, zoals coniferen, bonte planten, Agapanthus en klimmende Lonicera. Deze boeken zijn zowel voor het vak (kwekers plus afzet) als de geïnteresseerde eindconsument aantrekkelijk. Het publiceren van boeken is conform onze leuze, nl. groene kennis delen. Het eerste, 'De Nederlandse Boomgaard', is inmiddels een collector's item."

De Nederlandse Plantencollectie

De Nederlandse Planten Collectie (NPC) is een relatief nieuw initiatief van nog maar tien jaar oud. Dit onderdeel valt onder een aparte commissie binnen het bestuur. De NPC beheert op het moment 100 collecties. Doel is het bewaren en in stand houden van bepaalde geslachten als referentiekader en genenbank. Natuurlijk spelen de liefhebberij en passie van de collectiehouder ook een rol. De collecties staan bij kwekers en in (botanische) tuinen en zijn soms op afspraak, soms altijd te bezoeken.

Sortimentstuin

De vereniging wil ook graag een eigen sortimentstuin. Deze zou moeten komen in de huidige sortimentstuin Harry van de Laar bij het voormalig proefstation/PPO, nu in eigendom van Proba. Deze wil het in erfpacht geven voor 30 jaar. Knelpunt is nog dat er van de gemeente geen nieuwe inrit in de tuin mag komen. De

Dick Nieuwesteeg is voorzitter van het KVBC-bestuur. Hij was 42 jaar zelfstandig boomkweker en had een breed sortiment sierheesters als Magnolia, Acer, Robinia, Viburnum en Hamamelis. Hij groeide met zijn bedrijf met de tijd mee. Op een gegeven moment had hij 150 soorten op kwekerij. Hij liet door de voorlichting de kostprijs en arbeid van iedere soort doorrekenen. De helft die niet rendabel was, deed hij weg. Toen hij stopte bestond het sortiment uit 75 soorten. Hij vond het leuk vernieuwend bezig te zijn en noemt als voorbeeld Heptacodium, een uniek geslacht met slechts één soort. "Tegen zoiets loop je aan in een botanische tuin. Je maakt wat stekken en als er vraag naar is, lever je ze in de gewenste aantallen."

Hij groeide mee met de ontwikkeling van een vraag- naar een aanbodmarkt en leverde zijn nog steeds brede sortiment voor een groot deel aan Boskoopse exporteurs en tuincentra. Uitspraak/ fotobijschrift: "Het doel van de vereniging is door de jaren heen gelijk gebleven. We geven er alleen een eigentijdse invulling aan."

exploitatiekosten van de tuin worden gedragen door de inzenders en deelnemers. Inzender zijn kwekers of kwekersrecht-intermediairs (als Valkplant, Plantipp e.d.). Ze krijgen 10 m2 per nieuwe plant als showruimte. Dit levert constant vernieuwing op. Deelnemers krijgen een deel van de tuin in gebruik en leggen daar hun sortiment in. "We hebben inzenders en deelnemers voldoende. Het is afwachten wat de gemeente doet. We zouden het liefst van de winter starten met de werkzaamheden aan de nieuwe sortiments-tuin," zegt de voorzitter.

Toekomst

De vereniging heeft volgens beide bestuursleden zeker nog toekomst. "De reden dat we al zo lang bestaan, is dat we de tijdgeest zo goed aanvoelen. De doelstelling blijft onveranderd dezelfde, alleen de invulling is eigentijds," zeggen de beide bestuursleden.

Geschiedenis

De vereniging werd in 1862 opgericht, maar veranderde een aantal maal van naam.

1861 – Vereeniging tot regeling en verbetering der vruchtsoorten

1864 – Pomologische Vereeniging

1925 – Vereeniging voor Boskoopse Culturen

1961 – Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen

Een van de zaken die beiden noemen om naar de toekomst toe te werken, is het beleidsplan dat ze sinds kort hebben en strak navolgen. Beter dan voorheen kunnen ze daardoor strategisch werken.

Verder heeft de vereniging een nieuwe website en huisstijl, waaronder het logo. En ook de nieuwe media maken hun entree. Bijvoorbeeld na een keuring 's ochtends op Plantarium, komt er 's middags een flyer uit met QR-code die men met de smartphone kan scannen om specifiek de nieuwe planten te bekijken.

"We willen als vereniging het beste uit het sortiment herkenbaar maken"

Jubileum

Tijdens het jubileumjaar zijn er diverse activiteiten, zoals de feestelijke jaarvergadering op de eerste maandag van februari en de feestdag op 16 september in het gerestaureerde Floragebouw in Boskoop. Verder is er de jubileumtentoonstelling 'Groene kennis delen' in het Boomkwekerijmuseum in Boskoop. Een meer blijvende herinnering is het jubileumboek, met daarin de geschiedenis van de boomkwekerij in de verschillende boomkwekerijcentra in Nederland en de geschiedenis van de jubilerende vereniging.

Kees Jan Kraan is penningmeester van het KVBC-bestuur, betrokken bij de keuringen en voorzitter van de jubileumcommissie. Hij werkte zijn hele leven in de boomkwekerij, waarvan 32 jaar bij Boot&Co. Vijf jaar geleden ging hij met de VUT, maar behalve wat 'freewheelen' is hij nog parttime bezig met veredeling bij Boot&Co. Door kruisen, zaaien en selecteren probeert hij planten te vinden die iets toevoegen aan het sortiment. Niet voor niets maakt hij zich binnen de KVBC sterk voor de verschillende keuringen, om in de huidige massa van vernieuwingen de beste cultivars voor het voetlicht te brengen. Zelf heeft hij vakmatig veel aandacht voor de rozenveredeling. "Wij veredelen als enige bedrijf buitenrozen puur voor het openbaar groen." Zijn grote liefhebberij is Hemerocallis. In de VS is het een volkssport om nieuwe cultivars te vinden en zie je ze veel in het openbaar groen. Hier zie je ze nauwelijks en dat zou de penningmeester graag anders zien. Hij ziet de Chinese rubberboom *Eucommia ulmoides* als goede aanwinst voor het grootgroensortiment. Hij kruiste en selecteerde deze plant als boomvorm in de jaren negentig. Het is een mooie boom, die weinig onderhoud nodig heeft met een mooie doorgaande kop.

